

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.141/2019/4.

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Pályi Sándor ügyvéd (**Cím 1**) által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** szám alatti székhelyű **felperesnek** – a Dr. Snyozik Éva ügyvéd (**Cím 2**) által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű **alperes** ellen fuvarozási szerződésből eredő követelés megfizetése iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2019. március 26. napján kelt 8.G.20.917/2018/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A peres felek már hosszabb ideje át üzleti kapcsolat áll fenn. A fuvarmegbízások alapján az alperes mint megbízó részére a felperesi cég, mint megbízott nemzetközi közúti fuvarfeladatokat látott el, minden esetben nemzetközi fuvarlevél (CMR) alapján.

A felek 2015. év során valamennyi fuvarmegbízásra azonos tartalmú alperes által szövegezett blanketta-jellegű szerződést kötöttek. Ez többek között tartalmazza, hogy a teljesítés dátuma a felrakás napja, a fuvardíj kiegyenlítése pedig az eredeti CMR, illetve a leigazolt tartózkodási okmány kézhezvételétől számított 40 banki napon belül történik, azzal, hogy amennyiben azt nem a megadott postacímre küldik, úgy a lejárat határidő a helyes postacímen történő kézhezvételtől számítható.

A felek megállapodtak abban, hogy a fuvardíj megfizetésének feltétele az eredeti CMR fuvarlevél és más igazoló okmány hiánytalan csatolása. A fuvarozó köteles az áru lerakását követően a CMR fuvarlevelet és a kísérő okmányokat haladéktalanul elfaxolni, vagy e-mailben megküldeni, 10 napon belül pedig az eredeti okmányokat postán megküldeni. Késés esetén a fuvardíj 10%-ának megfelelő összegű kötbért fizet a fuvarozó, amely összeg a számla kiegyenlítésekor levonásra kerül.

A felperes mint szállító részéről, az alperes mint a szolgáltatást igénybe vevő részére 2015. évben a következő számlák kerültek kiállításra:

	számlaszám:	összeg (euró)	összeg (forint)	lerakás dátuma:
1.	344/2015.	1.250 euró	380.600,- Ft	2015.03.13.
2.	498/2015.	1.250 euró	372.200,- Ft	2015.04.08.
3.	764/2015.	1.250 euró	382.612,- Ft	2015.05.27.
4.	777/2015.	1.250 euró	385.187,- Ft	2015.06.02.

5.	955/2015.	1.250 euró	389.462,- Ft	2015.06.30.
6.	1093/2015.	1.250 euró	388.338,- Ft	2015.07.29.
7.	1081/2015.	1.250 euró	385.412,- Ft	2015.07.22.
8.	1092/2015.	1.250 euró	386.375,- Ft	2015.07.28.
9.	1143/2015.	1.250 euró	384.312,- Ft	2015.08.03.
10.	1150/2015.	1.250 euró	384.312,- Ft	2015.08.03.
11.	1160/2015.	1.250 euró	383.912,- Ft	2015.08.06.
12.	1172/2015.	1.250 euró	386.812,- Ft	2015.08.11.
13.	1149/2015.	1.250 euró	383.200,- Ft	2015.08.05.
14.	1186/2015.	1.250 euró	388.675,- Ft	2015.08.13.
15.	1189/2015.	1.100 euró	338.701,- Ft	2015.08.20.
16.	1194/2015.	1.300 euró	402.298,- Ft	2015.08.19.
17.	1193/2015.	1.300 euró	402.922,- Ft	2015.08.12.
18.	1218/2015.	1.300 euró	40.660,- Ft	2015.08.24.
19.	1242/2015.	1.300 euró	407.641,- Ft	2015.08.27.
20.	26/2015.	1.300 euró	407.537,- Ft	2015.09.02.
21.	1249/2015.	1.300 euró	406.588,- Ft	2015.08.31.
22.	1251/2015.	1.300 euró	407.524,- Ft	2015.09.01.
23.	1231/2015.	1.300 euró	400.660,- Ft	2015.08.26.
24.	1275/2015.	1.300 euró	406.159,- Ft	2015.09.08.
25.	1313/2015.	1.300 euró	408.642,- Ft	2015.09.14.
26.	1308/2015.	1.300 euró	407.212,- Ft	2015.09.09.
27.	1335/2015.	1.250 euró	388.750,- Ft	2015.09.21.
28.	1337/2015.	1.300 euró	401.492,- Ft	2015.09.22.
29.	1359/2015.	1.300 euró	401.882,- Ft	2015.09.23.
30.	1493/2015.	1.500 euró	466.620,- Ft	2015.10.16.
31.	1474/2015.	1.300 euró	406.627,- Ft	2015.10.13.

Az alperes a számlákat – 5 számla kivételével – késedelmesen teljesítette. A 20., 21., 22. és 30. számú számla vonatkozásában a teljesítés határidőben történt, míg a 23. sorszámú számlában megjelölt összeget az alperes hamarabb utalta át a felperes részére.

A felperes a fuvarmegbízásban megjelölt 10 napos határidőhöz képest az eredeti okmányokat elkészen küldte meg az alperesnek a következő számlák esetében: 3., 6., 7., 8., 10., 11., 13., 14., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 26., 30. számú számlát. A fuvardíj 10%-ának megfelelő összegű kötbér a számla kiegyenlítésekor ennek ellenére nem került levonásra, a számlázott díjakat maradéktalanul kifizette alperes.

A felperes 2017. január 11. napján kelt fizetési felszólításában, amelyet az alperes 2017. január 16. napján vett át, felhívta az alperest, hogy késedelmi kamat jogcímén 46.208,- forintot, míg behajtási költségátalány jogcímén 386.689,- forintot fizessen meg 8 napon belül. Hivatkozott arra, hogy az alperes a felperes általa kiállított számlákat befogadta, azonban azokat csak jelentős késedelemmel egyenlítette ki, mely késedelmes teljesítés miatt késedelmi kamat és számlánként 40 euró mértékű behajtási költségátalány fizetési kötelezettség keletkezett.

Alperes a fizetési felszólítás teljesítésétől elzárkózott.

A felperes módosított keresetében kérte, a bíróság kötelezze az alperest egyrészt 45.436,- forint késedelmi kamat megfizetésére a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése alapján. Kérte továbbá, hogy a bíróság 374.205,- forint behajtási költségátalány megfizetésére is kötelezze az alperest a 2016. évi IX. törvény rendelkezései alapján.

A behajtási költségátalány megfizetésére vonatkozó kereseti kérelem kapcsán az alperes érdemi ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását elsődlegesen az elévülésre hivatkozva. Álláspontja szerint a felperes alaptalanul igényli a behajtási költségátalányt, vitatta ennek jogalapját is. A késedelmi kamat címén előterjesztett felperesi követelést elismerte annak jogalapját és összegét nem vitatta.

Ezen túlmenően viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben kérte, hogy a bíróság 2.320 euró – azaz 308,96,- forintos árfolyammal számolva – 702.884 forint megfizetésére kötelezze a felperest, másodlagosan kérte ezen összeg keresettel szembeni beszámítását. Álláspontja szerint az alperest a fuvardíj 10%-ának megfelelő kötbér illeti meg abban az esetben, ha a felperes a lerakást követő 10 napon túl küldi meg az eredeti okmányokat az alperes részére. Számítógépes kimutatása szerint az általa megjelölt számlák vonatkozásában a felperes az eredeti okmányok megküldésével késedelembe esett.

A felperes kérte a viszontkereset elutasítását. Előadta, hogy az alperes a számlákból nem vonta le a 10%-os kötbért, ezért a viszontkeresete megalapozatlan. Ezen túlmenően hivatkozott arra is, hogy az alperes határidő számítása helytelen, a 10 napos határidő eljárási jellegű, 10 napon belül elegendő postán megküldeni az iratokat, a postára adás pedig álláspontja szerint 5 számlát kivéve minden esetben megtörtént. Ezen túlmenően hivatkozott arra is, hogy a 10%-os kötbérkikötés figyelmen kívül hagyja az arányosság elvét.

Az alperes ezzel kapcsolatos álláspontja az volt, hogy a felek közötti megállapodások egyértelműen tartalmazzák az eredeti okmányok megküldésére vonatkozó határidőt, annak számítási módját, kezdő időpontját. Másrészt a felperes a postai feladás idejét sem igazolta kétséget kizáróan. Az alperes szerint kötbér igényét az elévülési időn belül érvényesítette.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét, valamint az alperesi viszontkeresetet egyaránt megalapozottnak ítélte, és a szemben álló követelések egymásba történő beszámítása nyomán kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 333.608,- forint különbözeti összeget, valamint 46.680,- forint részperkötséget. A további ítéleti rendelkezés szerint az ezt meghaladó költségeiket a felek maguk viselik. A bíróság az alperesi elismerésre tekintettel megalapozottnak találta a 2013. évi V. tv. (Ptk.) 6:155. §-ára alapított 45.436,- forint tőkésített késedelmi kamatkövetelést. A behajtási költségátalány tekintetében a bíróság az erről szóló 2016. évi IX. tv. irányadó szabályait ismertetve arra a következtetésre jutott, hogy a felperes ezzel kapcsolatos igényét a késedelem bekövetkezésétől számított 1 éves jogvesztő határidőn belül érvényesítette, mivel a 2017. január 16-ai felszólítás folytán vált esedékessé e követelés, közjegyző előtti igényérvényesítésre pedig 2017. május 4. napján sor került. Megjegyezte, a behajtási költségátalány iránti igény esedékessé tételéhez előzetes felszólításra valójában nincs is szükség, mert azt a kötelezettnek önkéntesen kell teljesítenie. Ennek hiányában felszólítással van módja a jogosultnak igényét érvényesíteni, erre 2017. januárjában sor került.

A behajtási költségátalánnyal érintett késedelmesen teljesített számlák vizsgálatához a bíróság az alperes által összeállított kimutatást vette alapul, melyhez kapcsolódó alperesi számítógépes kimutatás pontosan, dátumszerűen jelölte minden egyes számla esetében annak alpereshez történt beérkezését. Ezen időpontoknak a tényleges kifizetési időpontokkal való egybevetése alapján a bíróság a tényállásban feltüntetett táblázatban 1-19., valamint 24-31. sorszámokon megjelölt, összesen

26 számla esetében észlelt késedelmes teljesítést. A számlánként (ügyletenként) 40 eurónak, forintösszegben meghatározott behajtási költségátalány összege 26 számla esetében 323.840,- forint, mely e jogcímen a felperest ugyancsak megilleti.

A viszontkereset elbírálása körében a bíróság abból indult ki, hogy az alperes által írásban adott, felperes részéről elfogadott fuvarmegbízások minden esetben pontosan tartalmazták, hogy az alperes mely esetben jogosult a 10%-os kötbérre, illetve az annak előfeltételeként bekövetkező késedelem megállapításának a pontos módja is rögzítésre került. Az alperes 18 számla esetében mutatott ki számítógépes nyilvántartása alapján felperesi késedelembe esést. Az eredeti okmány megküldésének 10 napos határidejét felperes elmulasztotta e számlák kiállítását megelőzően, így a bíróság 702.884,- forint kötbérfizetési kötelezettséget állapított meg a felperes terhére. A bíróság kitért arra is, hogy a 10%-os mértékű kötbér nem tekinthető eltúlzottnak, az arányosság elvét nem sérti, kötbérmérsékléssel kapcsolatos bírósági beavatkozás nem indokolt. Mindezek alapján az elsőfokú ítéletben levezetett elszámolás szerint a felperesnek 369.276,- forint összegű követelése állt fenn alperessel szemben, míg alperes viszontkeresetének megalapozottsága folytán 702.884,- forint összegű követelést jogszerűen érvényesíthetett a felperessel szemben. A két összeg egymásba történő beszámítása útján állapította meg a bíróság a felperest terhelő 333.608,- forint különbözeti összeget. A felek által előlegezett költségek, illetve ügyvédi munkadíjak kölcsönös figyelembevétele mellett határozta meg azt a részleges perköltségtérítési összeget, melyet a túlnyomó részt pernyertes alperes javára kell a felperesnek még megfizetnie.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását, késedelmi kötbérfizetési kötelezettsége alóli mentesítését, és kereseti kérelmének teljes egészében történő helyt adást. Fenntartotta azon korábbi előadását, mely szerint legfeljebb csak 5 számla esetében állt fenn, hogy a lerakás napját kezdő időpontnak tekintve 10 napon túl került a CMR fuvarlevél alperes részére megküldésre. A további esetekben azonban állította, hogy a határidő betartása megtörtént. Emellett az alperes kötbérigényét azért sem érvényesítheti, mert a 10 napos határidő kezdő napja, számítási módja nem került a fuvarmegbízásban egyértelműen meghatározásra. A kezdő nap érthető a lerakás napjától, vagy az elfaxolás napjától, mely időpontokhoz képest a felperes határidőben postára adta az eredeti CMR fuvarleveleket. Másodsorban utalt arra, a fuvarmegbízás idevágó rendelkezése szerint a 10%-os mértékű kötbért a számla kiegyenlítésekor lett volna jogosult levonni az alperes, ezt azonban akkor nem tette meg. A már teljesített követelések utólagos visszakövetelésére nincs jogszabályi lehetőség. Az alperes belenyugodott a késedelmes felperesi teljesítésbe, a CMR-ek megküldésével kapcsolatos késedelmeket elfogadva a teljes fuvardíjat kiegyenlítette. A jogbiztonság elvére tekintettel utóbb nincs lehetősége ennek ellenére a kötbérigényt újra érvényesítenie. A felperes fellebbezésében harmadlagosan kérte az arányosság elvének figyelembevételét, mely álláspontja szerint indokolatlanná teszi bármely mértékű mulasztás esetére, egységesen a fuvardíj 10%-os arányában a kötbér szankció alkalmazását. A mulasztás súlyát, tartalmát, időbeli mértékét figyelmen kívül hagyó, általánoszerű kötbérmérték alkalmazása felperesi álláspont szerint helytelen, e tekintetben a jogorvoslat indokolt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A fellebbezési hivatkozásokkal kapcsolatban elsődlegesen hangsúlyozta, a fuvarszerződések egyértelműen szabályozták, hogy az áru lerakását követően 10 napon belül kell az eredeti okmányokat postai úton megküldeni, késedelem esetére pedig a fuvardíj 10%-ának megfelelő összegű kötbér felszámítására az alperes jogosulttá vált. Az áru lerakásának időpontját a fuvarokmányok pontosan rögzítik, ezen időponttól számítandó minden esetben a 10 naptári nap a postai megküldésre nézve. Megjegyezte, a felperes a faxon, illetve az e-mailben történő haladéktalan megküldési kötelezettségnek sem mindig tett eleget. Emellett az általa becsatolt postai feladóvevények, illetve postakönyvi bejegyzések nem alkalmasak annak beazonosítására, hogy

pontosan milyen iratokat küldött meg. Kötbérfizetési kötelezettsége alól felperes csak akkor mentesülhetett volna, ha szerződésszegését (késelemét) kimenti. Erre azonban nem került sor, így a kötbérigény megnyíltától számított 5 éves általános elévülési idő alatt az alperes bármikor jogszerűen élhetett kötbérigénnyel, melyet jelen perben – részben beszámítás, illetve viszontkereset útján – érvényesített. Külön kitért még arra, hogy a felperes által hivatkozott Európa Unió Bíróságának az 1999/62/EK irányelvvel kapcsolatos ítélete nem késeelmi kötbérigényre, hanem az infrastruktúrák használatáért kivetett díjakra vonatkozó szankciók kialakításával kapcsolatos arányosság elvét rögzíti. A jelen esetben azonban kétoldalú megállapodás vezetett a 10%-os kötbérikikötéshez, mely a felek egyező akaratán alapult, a felperes ennek Ptk. 6:188. §-a szerinti mérséklése iránt külön keresetet azonban nem terjesztett elő.

A fellebbezés **nem alapos**.

A felperesi fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének azon döntésére vonatkozott, mely az alperes kötbérigényét megalapozottnak ítélte, és ez alapján a viszontkeresetnek helyt adott. Az ítéletábra ezért a másodfokú eljárásban kizárólag e körben bírálta felül az elsőfokú ítéletet [Pp. 253. § (3) bekezdés].

A felperes fellebbezési álláspontja szerint a kötbérikikötés a szerződésben rögzített határidő kezdő időpontjára nézve nem volt egyértelmű, annak pontatlansága miatt a késelemben esése nem állapítható meg. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az alperes a kötbérigényét a számlák kiegyenlítésekor nem érvényesítette, ezért utóbb erre már nem jogosult. Kérte továbbá az álláspontja szerint aránytalanul magas, a fuvardíj 10%-ához igazított kötbér mérséklését is az arányosság elvére hivatkozással. Megjegyezte továbbá, hogy álláspontja szerint az összes számlához kapcsolódóan késelemben bizonyosan nem esett, ezért sérelmezte a peresített számlák mindegyike utáni, teljes körű kötbérfelszámítást.

A fellebbezési hivatkozásokra tekintettel az ítéletábra elsődlegesen a szerződésbeli kötbérikikötést vizsgálta. Az alperesi fuvarozó teljesítéséhez tartozik (egyfajta mellékszolgáltatásként) az is, hogy a fuvarozás megtörténtét a szerződésben részletesen körülírtak szerint leigazolja a felperesi megbízó felé. E körben írta elő tehát ugyancsak szerződési kötelezettségnek minősülő módon, a minden egyes fuvarmegbízásban egyezően szereplő blanketta-szöveg, hogy a CMR fuvarlevél lerakáskori leigazolását e-mail vagy telefax útján. Emellett szabályozta azt is, hogy a papír alapú fuvarokmányokat hogyan kell a későbbiekben megküldenie az alperesi fuvarozónak a felperesi megbízó részére. A pontos szöveg az alábbi: „Fuvarozó köteles az áru lerakását követően a CMR-t/fuvarlevelet és a kísézőokmányokat haladéktalanul elfaxolni vagy e-mailben megküldeni. 10 napon belül pedig az eredeti fuvarokmányokat (...) postán megküldeni, késés esetén a fuvardíj 10%-ának megfelelő összegű kötbért fizet, mely összeg a számla kiegyenlítésekor levonásra kerül.”

Az idézett szerződési jognyilatkozatot a Ptk. 6:8. §-a értelmében úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A szerződési nyilatkozat első részében az áru lerakását említi, mint kiinduló, kezdő időpontot, ehhez képest a haladéktalanul teljesítendő szerződési kötelezettséget határoz meg elsődlegesen, majd pedig csakis ugyanezen kezdő időponttól értelmezhető módon a 10 napon belüli postai megküldéssel kapcsolatos kötelezettséget. Az ítéletábra álláspontja szerint ezért a határidő kezdő időpontját és a kötbérterhes kötelezettség teljesítésének időbeli behatárolását illetően a szerződés egyértelműen értelmezhető, az kétséget nem vet fel. A lerakások időpontját a CMR fuvarlevelek minden esetben pontosan rögzítik, megállapítható, hogy azokkal összhangban került sor a dátumok feltüntetésére a 25. sorszám alatti alperesi kimutatásban valamennyi számlához kapcsolódóan (első számla esetében 2015.III.13., míg

az utolsónál 2015.X.16.). A következő oszlopban a beérkezés dátumaként valamennyi esetben az alperes szerepeltette azt is, hogy a CMR fuvarokmány postai megküldésére mikor került sor. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza az ítéletábra, hogy nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi határidőszabás történt a szerződésben, így a Pp. szabályaival ellentétben nem a postára adás időpontja, hanem a tényleges kézbesítés, vagyis az alpereshez való eljutás időpontja a releváns a határidő betartásának vizsgálata során [Ptk. 6:5. § (2) bekezdés]. A kimutatásból pontosan kitűnik, hogy a 31 db perrel érintett számla közül 18 számla esetében nem érkeztek be a fuvarokmányok a lerakástól számított 10 napos határidőn belül az alpereshez. E késedelmek olyan felperesi szerződésszegések, melyek alapot adnak a kötbérfelszámításhoz. A kimutatás szerint ez a fuvardíjak összegeire vetített 10%-os mértékben, összesen 2320 eurós kötbérfelszámítást tesz alperes számára lehetővé [Ptk. 6:186. § (1)-(3) bekezdés].

Ennek érvényesítésére – a fuvardíjakból történő levonás útján – az egyes számlák kiegyenlítésekor valóban nem került sor. A felperes ezzel kapcsolatos jogi védekezése azon alapult, hogy emiatt – jogfenntartás hiányában – lényegét tekintve jogvesztés következett be az alperesi oldalon. Az új Ptk. már nem tartalmazza az 1959. évi Ptk. 316. § (1) bekezdése által még szabályozott azon jogintézményt, mely szerint, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. E jogszabályi rendelkezés a perbeli jogvitára már hatályos 2013. évi V. tv. (Ptk.) szabályozása hiányában azonban már nem alkalmazható. Az említett jogintézménnyel kapcsolatban ettől függetlenül megjegyzi az ítéletábra, hogy a bírói gyakorlat a régi Ptk. hatálya alatt is leszűkítette az ilyen okból bekövetkező jogosulti jogvesztés körét; késedelmes teljesítés elfogadás esetén csak kifejezett jogosulti joglemondó nyilatkozat esetén mentesülhetett a kötelezett a szerződésszegés jogkövetkezményei alól (BDT2010/2354., valamint Döntvénytárban: Szegedi Ítéletábra Gf.I.30.078/2008/4. számú gazdasági ügyben hozott határozata).

A perbeli esettel analóg módon figyelembe vehető, BH2019/170. számú eseti döntésében pedig késedelmi kamatkövetelés esetében mondta ki a Kúria, hogy a jogok fenntartása nélküli részteljesítés elfogadása nem jelent a késedelmi kamat iránti igényre nézve jogvesztést. A jogosultnak nem kell kifejezett jogfenntartó nyilatkozatot tennie a főtartozás ki nem egyenlített részére, illetve a késedelmi kamattal összefüggő igényére annak érdekében, hogy azt később érvényesíthesse.

A perbeli esetben is ez történt, az alperes bár számlakiegyenlítéskor a szerződési lehetőségével nem élt a kötbérlevonást illetően, de az általános elévülési határidőn belül a perben ezen igényét beszámítási kifogásként, illetve viszontkeresetként még jogosult volt előterjeszteni és érvényesíteni. Az új Ptk. azért nem tartalmazza az 1959. évi Ptk. 316. § (1) bekezdés rendelkezését, mert abból indul ki, hogy az igény érvényesítéséhez nem szükséges egy külön jogfenntartó nyilatkozatot is tenni, hanem az igény elvesztéséhez kell a joglemondó nyilatkozat (Ptk. Fordítókulcs, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2014., 574. oldal).

A felperes fellebbezésében sérelmezte a kötbér mértékét, illetve azt, hogy az differenciálatlanul, átalány jelleggel előírt jogkövetkezményként sújtja őt, függetlenül a felróhatóság mértékétől, a késedelem időszakától.

A bírói gyakorlat szerint kötbér bírósági mérséklésére csak olyan esetben kerülhet sor, ha a kötbér mértéke az eset körülményeire tekintettel aránytalanul magasnak, méltánytalannak mutatkozik, nem igazodik a szerződésszegés súlyosságához.

A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) GK.17. számú irányadó kollégiumi állásfoglalása szerint kötbérmérséklésnek általában akkor lehet helye, ha a szerződésszegés folytán számottevő kár nem keletkezik, és olyan körülmények forognak fenn, amelyek a szerződésszegő fél egyébként felróható magatartását enyhébben megítélhetővé teszik. A Ptk. indokolása külön rámutat arra is, hogy csak

kivételes esetben indokolt a kötbérmérséklés, és az adott ügy összes körülményeinek egybevetett vizsgálata és a megállapított tények gondos értékelésének eredményeként kerülhet erre sor (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH2005/281. szám alatt közzétett eseti döntés). Ilyen irányú kérelem esetén a bíróság vizsgálja, hogy a Ptk. 6:188. § szerinti feltételek fennállnak-e. Annak eldöntésénél, hogy indokolt-e a kötbér mérséklése és milyen mértékben, a bíróság gyakorlata szerint figyelembe kell venni a szolgáltatás értékének és a kötbér mértékének arányát a szerződésszegéssel okozott kár nagyságát, a szerződéskötés körülményeit, különösen, hogy a szerződéskötéskor megvolt-e a teljesítés reális lehetősége. Ezek mellett szempont lehet még a jogosult esetleges teljesítést késleltető magatartása, a teljesítéshez fűződő érdeke, illetve a kötelezetti szerződésszegő magatartás felróhatóságának foka.

Az ítélet tábla mindezen szempontokat számba véve az elsőfokú bíróság álláspontjával egyetértett, és nem találta indokoltnak a kötbérmérséklést, az említett feltételek a fellebbezésben sérelmezett szerződési kikötés viszonylatában nem állnak fenn. A perbeli esetben figyelembe kell venni, hogy az alperesnek is fokozott érdekeltsége van az általa megrendelt fuvarozás teljesítésének ellenőrzése kapcsán. Ezt megnyugtatóan csak a kikötött, záros határidőn belül megküldött fuvarlevelek, fuvarokmányok teszik lehetővé. A kötbérrel biztosított szerződési kötelezettség pontos teljesítése iránti igény ezért indokolt alperesi részről, ehhez az alperesnek fokozott érdeke fűződik. A kötbér mértékét illetően megjegyzi még az ítélet tábla, hogy az a közel azonos nagyságrendű fuvardíjakhoz reálisan igazítható volt, hiszen 1250, illetve 1500 euró közötti összegekben határozták meg a felek a fuvardíjakat, melyek 10%-a a felperesi szerződésszegések esetén reális, nagyságrendileg egyező összegűek. Hangsúlyozza az ítélet tábla, hogy az alperesnek azért is méltányolható érdeke fűződhetett a fuvarozások megtörténtének határidőn belüli, hitelt érdemlő igazolásához, mert ez tette lehetővé adott esetben a saját megbízói felé történő teljesítési igazolásokat, számlázást.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges jogi indokolásbeli kiegészítések mellett a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró és írásban fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő alperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Az alperesi jogi képviselő ügyvédi munkadíját az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) és (6) bekezdések alapján határozta meg.

Szeged, 2019. június 27.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró